Č. 10.771.

Učitelstvo: * Náhradu cestovní podle čl. IV. zák. č. 251/22 za cesty, vykonané učitelem náboženství z duchovní správy (nebo světským) z důvodu vyučování náboženství na přespolní škole, jest počítati podle kilometrové vzdálenosti po nejkratší cestě použitelné povozem.

(Nález ze dne 11. října 1933 č. 16.896.)

Prejudikatura: Boh. A 5386/26; srov. 9859/32.

Věc: Štěpán I. v O. proti referátu ministerstva školství a národní osvěty v Bratislavě o cestné.

Výrok: Nař. rozhodnutí se zrušuje pro nezákonnost.

Důvody: St-l, řím.-kat. farář v O., uvedl v podání na referát min. škol. v Bratislavě z 22. září 1930, že chodil z O. do V. vyučovati řím.-kat. náboženství na tamní státní ludové škole po 2 hodinách vyučovacích a žádal, aby mu za 17 docházek v II. pololetí školního roku 1929/30 byly vyplaceny cestovné a odměna. V. jsou od O. vzdáleny 7 km a náleželo mu proto cestovné 28 × 17, celkem 476 Kč a odměna za vyučovací hodiny celkem 34 po 5.70 Kč za 1 hod., celkem 193.80 Kč. St-l měl tedy dostati celkem 669.80 Kč, dostal však jen 397.80 Kč; přísluší mu tedy ještě doplatiti 272 Kč. K podání přiložil st-l potvrzení technického oddělení okr. úřadu v Bardějově, podle něhož vzdálenost od středu obce V. do středu obce O. jde po nejbližší sjízdné cestě přes R. a činí 7 km. — Žal. úřad konal šetření o vzdálenosti obce V. od obce O., v němž okresní úřad v Bardějově potvrdil, že vzdálenost od středu obce O. do středu obce V. činí 2.95 km. Školský inspektorát v Bardějově, předkládaje toto potvrzení, uvedl ve zprávě z 29. dubna 1931, že přímá schůdná cesta z O. do V. činí 2.95 km. Je to cesta víc než ze ¾ zemská silnice a jen asi 10 minut obyčejná polní cesta vozová nebo pěšina, rovněž schůdná.

Nař. výnosem vyslovil žal. referát toto: Ježto podle potvrzení okr. úřadu v Bardějově úředně zjištěná vzdálenost od středu obce O. do středu obce V. činí 2.95 km, nemá katecheta Štěpán I. nároku na doplatek cestovného, neboť jmenovanému byla pod tímto titulem vyplacena odměna za II. půlletí roku 1929/30 v částce 204 Kč, což odpovídá při 17 docházkách vzdálenosti 3 km.

O stížnosti na toto rozhodnutí podané uvážil nss toto:

Předpis, podle něhož jest daný případ posouditi, jest obsažen v čl. IV odst. 2 zák. z 13. července 1922 č. 251 Sb., že se náhrada cestovní při přespolních školách vzdálených nejméně 1.5 km od řádného bydliště učitele náboženství v odst. 1 zmíněného (t. j. duchovního ve správě duchovní nebo světského učitele) stanoví na 2 Kč za každý km cesty tam i zpět vykonané. Je-li ke škole pravidelné spojení vlakové, přísluší učiteli takovému místo této náhrady cestovní jízdné II. třídy osobního vlaku za cestu tam i zpět. Předpis ten byl zachován v platnosti § 46 odst. 1 in fine učitel. zák. č. 104/26.

V konkretním případě je nesporno, že st-l vyučoval náboženství na státní ludové škole ve V. jako člen duchovní správy, že tam docházel ze svého řádného bydliště O. a že vzdálenost z O. do V. činí nejméně 1.5 km. Není tvrzeno a ze správních spisů neplyne, že z O. ke škole ve V. je pravidelné spojení vlakové. Na sporu je toliko otázka, zda vzdálenost, podle níž jest náhradu cestovní stanoviti, činí 2.95 km, jak uvádí žal. úřad, či 7 km, jak tvrdí stížnost.

Maje řešiti tuto spornou otázku, musil si nss nejprve ujasniti, jak sluší počítati vzdálenost od řádného bydliště učitele náboženství k přespolní škole, směrodatnou pro výpočet cestovní náhrady podle čl. IV. cit. zák. — Cit. článek IV. zák. č. 251/22 zřejmě navazuje na starší ustanovení o náhradě cestovní duchovním z duchovní správy jakožto učitelům náboženství, která platila v tom směru v Čechách podle § 7 posl. odst. zák. ze 14. prosince 1888 č. 69 z. z. ve znění zák. ze 16. května 1908 č. 46 z. z. a § 44 odst. 2 slez. zák. o práv. svazcích učitelstva ze 6. listopadu 1901 č. 42 z. z., jak patrno z toho, že se tu vychází od stejného základu co do nejmenší vzdálenosti 1.5 km a jen se zvyšuje náhrada za kilometrovou jednotku z dřívějších 20—30 hal. na 2 Kč, aby tak byl vzat zřetel ke změněným poměrům drahotním (viz výborovou zprávu kulturního výboru poslanecké sněmovny č. tisku 3.751, I. voleb. období, 5. zasedání, str. 2) a předpisy ty dále rozvíjí ustanovením o používání železničního spojení. Je-li tomu tak, pak možno při výkladu ustanovení cit. čl. IV. odst. 2 zák. č. 251/22 přihlížeti k oněm zásadám, kterými byla ovládána úprava cestovních náhrad při služebních cestách veřejných zaměstnanců v Čech., na Mor. a ve Slez. Podrobnějšími předpisy byly v dřívějších dobách upravovány cestovní náhrady u úředníků státních a možno tudíž v předpisech těch nalézti principy, jimiž úprava cestovních náhrad v právním řádu tehdy platném byla ovládána vůbec, neboť úpravy cestovních náhrad jiných veřejných zaměstnanců se zpravidla přimykaly k úpravě, která platila pro zaměstnance státní.

Jak nejvyšší správní soud dovodil v nál. Boh. A 5386/26, bylo odškodné státních úředníků za služební cesty vybudováno na principu, že služební cesty úředníků mají zpravidla býti konány povozem (poštou), vysloveném již v § 21 cestovního normálu z 21. května 1812, z čehož plyne, že kilometrové bylo pojímáno jako paušální náhrada za povoz. Z této zásady pak vyplynul další důsledek, že předpis o tom, jak sluší vzdálenost směrodatnou pro výměru kilometrového počítati, obsažený v nař. min. vnitra, vydaném ve shodě s ostatními min. a s nejvyšší účtárnou ze 3. července 1889 č. 110 ř. z. v bodu 4. stanovil, že vzdálenosti při cestovních účtech státních úředníků jest zásadně zjišťovati z knih poštovských jízd nebo z vojenské mapy pochodové a podpůrně z distančních výkazů politických úřadů. Z toho je patrno, že při zjištění vzdálenosti pro výpočet kilometrového jest vzíti v úvahu nejkratší místní vzdálenost, měřenou po veřejných cestách, určených pro jízdu povozem.

Z těchto úvah dospěl nss k právnímu názoru, že také v čl. IV odst. 2 cit. zák. rozumí se cestou, podle jejíž délky se stanoví náhrada cestovní, nejkratší cesta z řádného bydliště učitele náboženství k přespolní škole,

již lze vykonati po veřejných komunikacích, určených a upravených pro jízdu povozem.

St-l v řízení správním, žádaje o cestovní náhradu, předložil potvrzení techn. oddělení okr. úřadu v Bardějově, podle něhož vzdálenost obce V. od obce O. po nejkratší sjízdné cestě (cestě pro povozy) činí 7 km. Žal. úřad v nař. rozhodnutí vychází ze zjištění, že vzdálenost obou jmenovaných obcí činí pouze 2.95 km; toto své zjištění opírá žal. úřad zřejmě o sdělení okr. úřadu v Bardějově, že vzdálenost obou obcí činí 2.95 km, a o zprávu školského inspektorátu tamže, že přímá schůdná komunikace (cesta pro pěší) z obce O. do V. v délce 2.95 km jde většinou po zemské silnici a zbytek po obyčejné cestě vozové, nebo po pěšině, rovněž schůdné.

Z toho je patrno, že žal. úřad vycházel z názoru, že při zjišťování nejkratší vzdálenosti pro výměru cestovní náhrady podle čl. IV odst. 2 zák. č. 251/19 jest přihlížeti i k takovým cestám, které pro jízdu povozem nejsou způsobilé, jen když jsou aspoň schůdné pro pěší. Vycházeje z tohoto, jak nahoře dovozeno, nesprávného právního názoru, nezjistil žal. úřad nejkratší vzdálenost bydliště st-lova ke škole ve V. po veřejných cestách pro jízdu povozem určených a upravených, a bylo proto nař. rozhodnutí zrušiti podle § 7 zák. o ss.

Č. 10.772.

Učitelstvo (Slovensko): Učitel obecní školy ludové nemá nároku, aby mu z pokladny státní byla poskytnuta náhrada cestovních výloh z důvodu cesty za účelem vykonání zkoušky způsobilosti.

(Nález ze dne 11. října 1933 č. 16.899.)

Prejudikatura: srov. Boh. A 8704/30.

Věc: Ondřej T. ve V. proti referátu min. škol. v Bratislavě o náhradu cestovních výloh.

Výrok: Stížnost se zamítá pro bezdůvodnost.

Důvody: Podáním z 26. září 1930 k referátu min. škol. v Bratislavě žádal st-l, který byl tehdy správcem obecní ludové školy ve V., aby mu jmenovaný úřad poukázal cestovní výlohy, které mu vzešly u příležitosti vykonání zkoušky učitelské způsobilosti v Bratislavě. Referát min. škol. v Bratislavě nař. výnosem žádost tu zamítl, poněvadž st-l jako nestátní učitel nemá právního nároku na vyplacení cestovního účtu z příležitosti složení odborné zkoušky.

Stížnost na toto rozhodnutí podanou neuznal nss důvodnou.

St-l se obrátil se svou žádostí za poukázání cestovních výloh, o něž jde, na referát min. škol. v Bratislavě, který je úřadem státním, a dlužno tedy z toho usuzovati, že žádal za poukázání oněch cestovních výloh z pokladny státní. Zamítl-li žal. úřad nař. rozhodnutím tuto žádost st-lovu, nelze rozhodnutí tomu rozuměti jinak než tak, že se st-li odpírá právní nárok na vyplacení cestovních výloh z pokladny státní, a to z toho důvodu, poněvadž st-l jest učitelem nestátním.